

Nota
Interbestuurlijk Toezicht in de Provincie Limburg
2017

December 2017

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen	3
1. De wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt)	4
2. Generiek en specifiek toezicht	4
3. De gebieden waarop het generiek toezicht zich richt	5
4. Specifiek toezicht door de provincies	5
5. Totaaloverzicht van gebieden, aard van het toezicht en betrokken bestuursorganen	6
6. De instrumenten	6
7. De periode 2012 t/m 2017	7
8. Doorontwikkeling van het Interbestuurlijk toezicht vanaf 2018	7
9. Provinciale Staten	9
10. De Inrichting van het toezicht vanaf 2018	9
11. De huidige werkwijze per toezichtgebied	11
12. Verantwoordelijkheid van het College van GS	16
13. De organisaties waarbij Interbestuurlijk Toezicht wordt uitgeoefend	16
Bijlage 1	17

Lijst van afkortingen

CdK	Commissaris van de Koning
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
GR / GR-en	Gemeenschappelijke regeling/Gemeenschappelijke regelingen
GS	Gedeputeerde Staten
IBT	Interbestuurlijk toezicht
IPO	Interprovinciaal Overleg
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KPI('s)	Kritische Prestatie Indicator(en)
MvT	Memorie van Toelichting
OTG	Ondertoezichtgestelde
PS	Provinciale Staten
RO	Ruimtelijke ordening
VLG	Vereniging van Limburgse Gemeenten
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wrgt	Wet revitalisering generiek toezicht
Wro	Wet ruimtelijke ordening
ZRK	Zuidelijke Rekenkamer

Interbestuurlijk toezicht

1. De wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt)

Interbestuurlijk Toezicht is het toezicht tussen de verschillende overheidslagen. Het toezicht richt zich in hoofdzaak op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken (verder: medebewindstaken). De provincies houden toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door lokale overheden (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen). Het Rijk houdt toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door de provincies.

Per 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) in werking getreden. Het doel van de Wrgt is om het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) eenvoudiger en transparanter te maken en de toezichtlasten te verminderen. Uitgangspunt van het IBT nieuwe stijl is onderling vertrouwen en daarop aansluitend een sobere en terughoudende uitvoering van het toezicht en een benadering op basis van risico's.

Tot 1 oktober 2012 werd vooral gewerkt met specifiek toezicht. Vanaf die datum wordt in hoofdzaak met generiek toezicht gewerkt. Het Handboek Wet revitalisering generiek toezicht geeft een toelichting op de ontstaansgeschiedenis, de uitgangspunten en het toezichtinstrumentarium van de wet en gaat in op de betekenis van de wet voor gemeenten, provincies en het Rijk. De bijlagen bij het handboek bevatten onder meer de relevante artikelen uit de Provinciewet en de Gemeentewet.

2. Generiek en specifiek toezicht

Specifiek toezicht is direct toezicht en wordt gekenmerkt door goedkeuring van besluiten **vooraf**.

Het nieuwe stelsel van Interbestuurlijk Toezicht kent nog slechts een zeer beperkt aantal vormen van specifiek toezicht. Het leeuwendeel van de vormen van specifiek toezicht werd met de invoering van de Wrgt vervangen door generiek toezicht.

Generiek toezicht is toezicht op afstand (**achteraf**) en richt zich meer op de kwaliteit van processen en systemen die beschikbaar zijn voor de uitvoering van medebewindstaken.

Het doel van de Wrgt is om het Interbestuurlijk Toezicht eenvoudiger en transparanter te maken en de toezichtlasten te verminderen. Het uitgangspunt van het IBT nieuwe stijl is onderling vertrouwen in de

organisaties, waarbij door een hoger bestuursorgaan toezicht wordt uitgeoefend, en daarop aansluitend een sobere en terughoudende uitvoering van het generiek toezicht. Generiek toezicht wordt ingericht op basis van een inschatting van risico's die zich voordoen bij de uitvoering van medebewindstaken. Deze risicobenadering houdt in dat periodiek beoordeeld wordt op welke terreinen bij de uitvoering van medebewindstaken door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschap risico's aan de orde zijn. Op basis van die risico-inventarisatie wordt het feitelijke generiek toezicht ingericht en worden criteria vastgesteld op basis waarvan de toetsing plaats vindt.

In het kader van generiek toezicht zijn interventies slechts gerechtvaardigd wanneer een organisatie, waarbij toezicht wordt uitgeoefend, haar of zijn medebewindstaken niet of niet naar behoren uitvoert. Het is dus nadrukkelijk niet de bedoeling om in het kader van Interbestuurlijk Toezicht een oordeel te vellen over de gemaakte politieke keuzes.

Generiek toezicht biedt meer ruimte voor horizontale verantwoording (met name van Colleges van Burgemeester en Wethouders richting respectievelijke gemeenteraden) en kwaliteitszorg binnen het onder toezicht gestelde bestuursorgaan en is beter passend bij het duale stelsel.

3. De gebieden waarop het generiek toezicht zich richt

De medebewindstaken waarop de provincies generiek toezicht houden bevinden zich op een vijftal gebieden: (1) Ruimtelijke ordening, (2) Bouwen, wonen en milieu, (3) Huisvesting statushouders, (4) Monumentenzorg en (5) Archiefzorg- en beheer.

Het feitelijke toezicht richt zich op de bestuursorganen die de medebewindstaken op deze gebieden ook feitelijk uitvoeren (zie figuur 1).

Het Rijk oefent ook generiek toezicht uit op de uitvoering van medebewindstaken door gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Maar zij doet dat (alleen) op terreinen waarop de provincies geen taken en dus geen inhoudelijke expertise hebben. Denk daarbij aan onderwijswetten en het sociale domein.

4. Specifiek toezicht door de provincies

Voor de provincies resteren met de invoering van de Wrgt nog twee specifiek toezicht-gebieden. Het betreft specifiek toezicht op financiën bij gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en de waterschappen en specifiek toezicht op de waterschappen (zie figuur 1).

5. Een totaaloverzicht van gebieden, aard van het toezicht en betrokken bestuursorganen

Figuur 1: Terreinen waarop de provincie toezicht houdt in het kader van interbestuurlijk toezicht

	Terreinen	Nieuw per 1-10-2012	Betreft
Wet revitalisering generiek toezicht	 Ruimtelijke ordening (RO)	●	gemeenten
	 Bouwen, wonen en milieu (Wabo)*	●	gemeenten en waterschappen
	 Monumentenzorg	●	gemeenten
	 Huisvesting verblijfsgerechtigden		gemeenten
	 Archief- en informatiebeheer**		gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen
Specifiek toezicht	 Gemeentefinanciën		gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen
	 Waterschappen		waterschappen

* Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

** In het vervolg van deze rapportage aangeduid als: archiefbeheer.

* figuur uit rapport Toezicht met risico's, ZRK, 9 februari 2017

6. De instrumenten

Als bij het toezicht blijkt dat het bestuursorgaan, waarop het toezicht wordt uitgeoefend, medebewindstaken niet of niet naar behoren uitvoert kan worden overgegaan tot indeplaatsstelling en schorsing en vernietiging. Twee vergaande maatregelen, die in de Wrgt zijn opgenomen, maar die slechts kunnen worden genomen als (laatste) onderdeel van een interventieladder.

De interventieladder kent de volgende treden:

1. Signaleren
2. Informatie opvragen en valideren
3. Afspraak over acties en termijnen
4. Vooraankondiging van juridische interventie
5. Besluit tot interventie met een laatste termijn om alsnog zelf te voorzien
6. Bestuurlijke sanctie – indeplaatsstelling/schorsing en vernietiging.

Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing houdt in dat een toezichthoudend bestuursorgaan dan zelf datgene doet wat het nalatige orgaan had behoren te doen. Het kan daarbij gaan om beslissingen die

niet naar behoren zijn genomen, maar ook om handelingen en om resultaatverplichtingen. Zijn die niet of niet naar behoren of tijdig gerealiseerd, dan kan een besluit tot indeplaatsstelling worden genomen. Schorsing houdt in dat, als decentrale overheden (provincies, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschap) besluiten nemen die in strijd zijn met het recht of het algemeen belang, de Kroon deze besluiten kan schorsen en vernietigen.

7. De periode 2012 t/m 2017

Bij de invoering van de Wrgt in 2012 zijn door het IPO en de VNG op basis van een risicoanalyse op landelijk niveau risico's vastgesteld op de toezichtgebieden (1) Ruimtelijke ordening en (2) Bouwen, wonen en milieu. Op het toezichtgebied Archief- en informatiebeheer zijn kritische prestatie indicatoren (KPI's) vastgesteld. Op het toezichtgebied Huisvesting Statushouders geldt de halfjaarlijkse taakstelling van de Rijksoverheid als uitgangspunt. Op het toezichtgebied Monumentenzorg werd op landelijk niveau geen risicoanalyse uitgevoerd. Daarom werd er in 2014 door de Provincie Limburg voor gekozen op dit gebied een 'piep'-systeem te hanteren en in actie te komen bij meldingen.¹

Begin 2017 heeft de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) aan Provinciale Staten van de Provincie Limburg gerapporteerd over de resultaten van haar onderzoek over de opzet en uitvoering van het IBT door de provincie Limburg. Op basis van de rapportage en de daarin opgenomen aanbevelingen werd door Gedeputeerde Staten een verbeterplan Interbestuurlijk Toezicht vastgesteld. Onderdeel van het verbeterplan is de voorliggende *nota Interbestuurlijk toezicht bij de provincie Limburg*, waarin is opgenomen de wijze waarop de provincie Limburg vanaf 2018 invulling geeft aan het Interbestuurlijk toezicht.

Met de invoering van de Wrgt zijn, zoals eerder vermeld, geen wijzigingen aangebracht in het specifiek toezicht op financiën (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschap) en het specifiek toezicht op het Waterschap Limburg (beleids- en institutioneel toezicht). In de voorliggende nota richten we ons daarom op het generiek toezicht. Jaarlijks worden Provinciale Staten geïnformeerd over de resultaten van het specifiek toezicht. Op het gebied van het specifiek toezicht op financiën middels een informerend stuk aan het einde van het jaar, op het gebied van het specifiek toezicht op het waterschap middels de rapportages over uitvoering en de stand van zaken watersystemen (cfr. de moties die hierover in 2015 door Provinciale Staten zijn aangenomen).

8. Doorontwikkeling van het Interbestuurlijk toezicht vanaf 2018

Vooraf:

De Wrgt wordt in 2017 geëvalueerd. Bij de voorbereiding van deze nota kon nog geen aansluiting worden gezocht bij de uitkomsten van deze landelijke evaluatie, omdat het evaluatierapport nog niet beschikbaar was (verwacht eind 2017). De uitkomsten van deze evaluatie zullen in 2018 onderwerp

¹ Voor het beschikbaar stellen van toezichtinformatie was tot en met november 2017 de website www.waarstaatjegemeente.nl operationeel. VNG en KING bekijken in 2018 of er een nieuwe landelijke faciliteit in het leven wordt geroepen.

van gesprek zijn tussen de provincie en de ondertoezichtgestelden (OTG'en). Ons bereiken geen signalen dat verwacht wordt dat het stelsel van IBT op basis van de (voorlopige) uitkomsten van de evaluatie Wrgt herzien wordt.

Onze visie:

In lijn met de aanbevelingen van de ZRK zal het Interbestuurlijk Toezicht in 2018 worden doorontwikkeld op basis van een risico-inventarisatie op de vijf gebieden (Ruimtelijke ordening, Bouwen, wonen en milieu, Archiefzorg- en beheer, Huisvesting statushouders en Monumentenzorg) bij alle OTG'en die belast zijn met de uitvoering van medebewindstaken op deze gebieden. Deze risico-inventarisatie zien wij als startpunt van een risico-inventarisatie die periodiek zal worden uitgevoerd en op basis waarvan de risicogebieden, de toezichtinformatie, toezichtcriteria en de toezichtfrequentie worden vastgesteld. De werkwijze biedt mogelijkheden om per OTG op basis van een beoordeling van de risico's door de toezichthouder een toezichtarrangement voor meerdere jaren vast te stellen. Dat toezichtarrangement kan variëren van laag (periodiek aanleveren van toezichtinformatie is voldoende) tot hoog (uitvoering van reality-checks en verdiepingsonderzoeken), al naar gelang de aangetroffen situatie bij de betreffende ondertoezichtgestelde.

Voor een goede taakuitvoering van medebewindstaken moet een ondertoezichtgestelde (de gemeenten, het Waterschap en gemeenschappelijke regelingen voor wat betreft Archief) een aantal stukken opstellen, bijvoorbeeld een beleidsplan of een handavingsplan. Ook moeten er handelingen worden uitgevoerd. Een concreet voorbeeld is dat een gemeente op basis van de Monumentenwet bij de vergunningaanvraag voor aanpassing van een monument, aan de door de gemeente ingestelde monumentencommissie advies moet vragen.

In het nieuwe systeem van de Provincie Limburg wordt eerst bepaald welke stukken en handelingen het belangrijkst zijn voor de taakuitvoering van de medebewindstaken. Daarna wordt dan per ondertoezichtgestelde en per toezichtsterrein geïnventariseerd welke stukken en handelingen worden opgeleverd of uitgevoerd en welke niet. In geval van dit laatste is er sprake van "taakverwaarlozing". Hoe meer taken worden verwaarloost en hoe belangrijker de respectievelijke stukken en/of handelingen, hoe risicovoller de taakverwaarlozing.

De uiteindelijke uitkomst van de risicoanalyse zal een overzicht zijn waarin per ondertoezichtgestelde en per toezichtsterrein wordt weergegeven of het risico laag, gemiddeld of hoog is. Met deze informatie kan de provincie een gepaste toezichtintensiteit per ondertoezichtgestelde en per toezichtsterrein kiezen. Dit systeem is generiek, de mogelijke interventies zullen altijd maatwerk zijn. Eind 2017 wordt deze werkwijze uitgewerkt en in het voorjaar van 2018 wordt dit systeem getest. Mede op basis hiervan kan worden bekeken of, en zo ja op welke onderdelen de Provinciale verordening IBT aanpassingen behoeft.

9. Provinciale Staten

Onderdeel van de doorontwikkeling van het IBT vormt de informatievoorziening aan Provinciale Staten

over het generiek toezicht. Conform het Verbeterplan IBT zal jaarlijks op eenduidige wijze over de vijf toezichtdomeinen worden gerapporteerd (waarvan de eerste keer eind 2017). Ook wordt Provinciale Staten ter kennisname de jaarlijkse toezichtbrief toegezonden die door Gedeputeerde Staten aan gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap wordt toegestuurd. Daarin is een terugblik van het proces van het voorgaande jaar opgenomen en ontwikkelingen en activiteiten voor het nieuwe jaar.

De risico-inventarisatie die in 2018 wordt uitgevoerd, bepaalt welke toezichtinformatie ten behoeve van de beoordeling van risico's door de toezichthouder de komende vier jaar door de OTG'en moet worden aangeleverd. Dat kan een wijziging tot gevolg hebben van de *Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg*, die in 2014 door Provinciale Staten werd vastgesteld.

Omdat er voor wordt gekozen in 2018 de periodieke risico-inventarisatie uit te laten voeren, kan pas op basis van de resultaten daarvan in 2018 worden bepaald of, en zo ja op welke onderdelen de verordening moet worden aangepast.

Over het specifiek toezicht wordt jaarlijks aan Provinciale Staten gerapporteerd, dat geldt zowel voor het financieel toezicht, als voor het specifiek toezicht op het waterschap. Dat gebeurt conform de motie die daarover door Provinciale Staten in 2015 is aangenomen.

10. De Inrichting van het toezicht vanaf 2018²

Voor de inrichting van het toezicht zijn van belang:

- 10.1 De toezichtgebieden
- 10.2 De aard van het toezicht
- 10.3 De risico's bij de uitvoering van medebewindstaken
- 10.4 De toezichtinformatie en
- 10.5 De toezichtcriteria
- 10.6 Het toezichtregiem

10.1 De toezichtgebieden

In haar toezichtrol houdt de provincie generiek toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap (elk voor zover ze belast zijn met de betreffende medebewindstaken) op de gebieden: (1) Ruimtelijke ordening, (2) Bouwen, wonen en milieu, (3) Huisvesting statushouders, (4) Monumentenzorg en (5) Archiefzorg- en beheer.

10.2 De aard van het toezicht

Generiek toezicht is een vorm van toezicht op afstand. Systeemtoezicht sluit goed aan bij toezicht van een dergelijke aard. Systeemtoezicht is toezicht waarbij de opzet, reikwijdte en werking van kwaliteitssystemen en bedrijfsprocessen bij organisaties worden vastgesteld.

² Vanaf 1 november 2017 wordt de functie Coördinator IBT door een van buiten aangetrokken functionaris op fulltime basis ingevuld.

Jaarlijks, bij aanvang van het kalenderjaar, wordt in de nieuwe opzet een toezichtbrief door Gedeputeerde Staten uitgebracht aan gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap met daarin een terugblik op het proces van het voorgaande jaar en ontwikkelingen en actualiteiten voor het nieuw jaar op het gebied van IBT.

10.3 De risico's

Uitgangspunt in de Wrgt is dat generiek toezicht op afstand plaats vindt en gekenmerkt wordt door een risicobenadering. Dat betekent feitelijk dat het toezicht zich bij de toezichtgebieden richt op de risico's die zich bij de uitvoering van de medebewindstaken voordoen. Onderdeel van de inrichting van het toezicht vormt het inventariseren van deze risico's voor elk toezichtgebied. Onderstaand zal per toezichtgebied in paragraaf 11 de huidige stand van zaken bij de Provincie Limburg worden weergegeven en wordt aangegeven welke doorontwikkeling in 2018 voorzien wordt.

In haar aanbevelingen heeft de ZRK nadruk gelegd op de noodzaak als Provincie Limburg zélf de risico's bij de uitvoering van medebewindstaken door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap in kaart te brengen.

10.4 De toezichtinformatie

Op het moment dat is vastgesteld welke risico's zich kunnen voordoen bij de uitvoering van medebewindstaken, moet worden vastgesteld over welke toezichtinformatie de toezichthouder moet kunnen beschikken. Op basis van die toezichtinformatie beoordeelt de toezichthouder hoe de risico's in de praktijk uitpakken bij het betreffende OTG'en.

In de Wrgt wordt ervan uit gegaan dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van informatie die al beschikbaar is of uit andere hoofde wordt gegenereerd.

Per toezichtgebied wordt vastgesteld welke toezichtinformatie beschikbaar moet zijn en welke informatie, los van reeds beschikbare informatie, door de OTG'en moet worden aangeleverd in het kader van het generiek toezicht. Het betreft hier systematische toezichtinformatie.

In het 'Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie' is opgenomen dat Provinciale Staten bij verordening de verplichting kunnen opleggen tot het periodiek verstrekken van systematische toezichtinformatie.

In het besluit is tevens opgenomen dat de verplichting tot het verstrekken van systematische toezichtinformatie slechts wordt opgelegd, indien het provinciebestuur de gegevens niet op een andere wijze kan verkrijgen of de door het provinciebestuur te leveren inspanning ter verkrijging van de gegevens niet opweegt tegen de inspanning die het gemeentebestuur levert bij het verkrijgen van de systematische toezichtinformatie.

De informatie die gemeenten op basis van vrijwilligheid op de website www.waarstaatjegemeente.nl plaatsten, werd mits een link naar de onderliggende stukken was toegevoegd, gezien als documentatie die informatie gaf over de uitvoering van medebewindstaken door de gemeenten.

Echter, zoals aangegeven in voetnoot 1 op pagina 7, is deze website sinds december 2017 niet meer

operationeel. Op het moment van opstellen van deze nota is nog niet bekend of er een nieuwe landelijke faciliteit wordt gecreëerd door VNG en KING.

10.5 De toezichtcriteria

De toezichtcriteria zijn noodzakelijk om als toezichthouder te kunnen beoordelen of de medebewindstaken goed worden uitgevoerd. Zij geven de OTG'en vooraf inzicht in de wijze waarop de uitvoering van de medebewindstaken door de toezichthouder wordt beoordeeld. Met de toezichtcriteria voldoet het proces van beoordelen aan eisen van transparantie.

10.6 Het toezichtregiem

Het uitgangspunt bij generiek toezicht is systeemtoezicht. Op basis van de uitkomsten van de risicoanalyse wordt per OTG het toezichtregiem bepaald.

De intensiteit (inzet middelen, frequentie uitvraag) waarmee het toezicht door de Provincie Limburg wordt uitgeoefend, kent in de praktijk gradaties (hoog, gemiddeld, laag) en is afhankelijk van de risico's die per onderscheiden OTG worden onderkend.

Het uitgangspunt van de Provincie Limburg is dat de informatie die beschikbaar komt op basis van het systeemtoezicht toereikend is om de uitvoering van medebewindstaken te kunnen beoordelen.

In 2018 werkt de Provincie Limburg de verhouding tussen het verzamelen en beoordelen van informatie, van het uitvoeren van reality-checks en het eventueel uitvoeren van verdiepingsonderzoeken in formatieve zin uit.

11. De huidige werkwijze per toezichtgebied

11.1 Ruimtelijke ordening

Het betreft het generiek toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door de gemeenten op het gebied van ruimtelijke ordening.

De eerder in IPO-verband vastgestelde risico's zijn: actualiteit en handhaving van bestemmingsplannen en de aanwezigheid van structuurvisies.

De toezichtinformatie bij deze risico's, zoals opgenomen in de huidige verordening, betreft:

- inzicht in de mate waarin de gemeente beschikt over één of meer gebieddekkende structuurvisies als bedoeld in artikel 2.1 Wro;
inzicht in de mate waarin de gemeente beschikt over gebieddekkende bestemmingsplannen als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de Wro;
- inzicht in de mate waarin de gemeente beschikt over actuele bestemmingsplannen als bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wro;
- voornemens voor het komende jaar en het verslag van het afgelopen jaar, bedoeld in artikel 10.1 van de Wro, inzake handhaving en beleid

betreffende bestemmingsplannen, beheerverordeningen, algemene regels en specifieke aanwijzingen.

In de verordening is opgenomen dat de gegevens jaarlijks voor 15 juli³ worden verstrekt.

De (huidige) toezichtcriteria, behorend bij het toezichtgebied Ruimtelijke ordening, zijn in bijlage 1 opgenomen en geven aan wanneer sprake is van een goede, matige of slechte uitvoering van medebewindstaken op dit toezichtgebied.

In 2018 wordt op het toezichtgebied Ruimtelijke Ordening een risico-analyse uitgevoerd om te bepalen of naast of in afwijking van de in IPO-verband vastgestelde risico's specifieke risico's aanwezig zijn. Wij zullen daarbij nadrukkelijk ook de vraag betrekken in hoeverre kwaliteitszorgsystemen en de wijze waarop de horizontale verantwoording is ingericht bij de individuele OTG'en mogelijkheden biedt om op maatwerkbasis de toezichtactiviteiten te beperken en indien mogelijk de jaarlijkse aanlevering van informatie terug te brengen naar een lagere frequentie.

11.2 Bouwen, wonen en milieu

Het betreft het generiek toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door de gemeenten en het waterschap op het gebied van Bouwen, wonen en milieu.

De eerder in IPO-verband vastgestelde risico's zijn: asbest (verwijdering), bodem (verontreiniging) en constructie en brandveiligheid (kwaliteit en veiligheid van gebouwen, risicovolle inrichtingen).

De toezichtinformatie bij deze risico's, zoals ook opgenomen in de huidige verordening, betreft:

- het vastgestelde vigerende uitvoerings- en handhavingsbeleid als bedoeld in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht;
- het vigerende Uitvoeringsprogramma als bedoeld in artikel 7.3 van het Besluit omgevingsrecht;
- de vastgestelde de meest recente rapportage als bedoeld in artikel 7.7, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht;
- het vastgestelde verslag van de evaluatie over het afgelopen jaar als bedoeld in artikel 7.7, tweede lid, van het Besluit omgevingsrecht;
- besluiten omtrent de probleemanalyse als bedoeld in artikel 7.2, tweede lid, van het Besluit omgevingsrecht;
- besluiten omtrent het handhavingsbeleid als bedoeld in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht;
- besluiten omtrent het uitvoeringsprogramma als bedoeld in artikel 7.3 van het Besluit omgevingsrecht;
- de rapportage als bedoeld in artikel 7.7, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht;
- het verslag van de evaluatie als bedoeld in artikel 7.7, tweede lid, van het Besluit omgevingsrecht.

³ In de huidige verordening worden voor de toezichtgebieden verschillende aanlever-data aangehouden. In overleg met de OTG'en worden deze in 2018 opnieuw tegen het licht gehouden en zo mogelijk gesynchroniseerd en gewijzigd in de verordening opgenomen.

In de verordening is opgenomen dat de gegevens jaarlijks voor 1 april worden verstrekt.

De (huidige) toezichtcriteria, behorend bij het toezichtgebied Bouwen, wonen en milieu, zijn in bijlage 1 opgenomen en geven aan wanneer sprake is van een goede, matige of slechte uitvoering van medebewindstaken op dit toezichtgebied.

De huidige verordening ziet niet op het aanleveren van toezichtinformatie op dit gebied door het waterschap.

In 2018 wordt op het toezichtgebied Bouwen, wonen en milieu een risicoanalyse uitgevoerd om te bepalen of naast of in afwijking van de in IPO-verband vastgestelde risico's specifieke risico's aanwezig zijn. Wij zullen daarbij nadrukkelijk ook de vraag betrekken in hoeverre kwaliteitszorgsystemen en de wijze waarop de horizontale verantwoording is ingericht bij de individuele OTG'en mogelijkheden biedt om op maatwerkbasis de toezichtactiviteiten te beperken en de jaarlijkse aanlevering van informatie terug te brengen naar een lagere frequentie.

11.3 Huisvesting statushouders

Het betreft het generiek toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door de gemeenten op het gebied van huisvesting statushouders. Voor huisvesting van statushouders geldt voor elke gemeente een halfjaarlijkse taakstelling die door het Rijk wordt vastgesteld.

Het risico betreft het niet of niet tijdige huisvesten van statushouders conform de halfjaarlijkse taakstelling.

De toezichtinformatie betreft de voortgang bij de uitvoering van taakstelling. Deze informatie wordt door het COA beschikbaar gesteld. Gemeenten hoeven zelf geen informatie aan te leveren.

Omdat de toezichtinformatie op dit toezichtgebied verzorgd wordt door het COA is in de verordening geen informatieplicht voor gemeenten opgenomen op het toezichtgebied Statushouders.

De (huidige) toezichtcriteria zijn in bijlage 1 opgenomen en geven aan wanneer sprake is van een goede, matige of slechte uitvoering van de medebewindstaak op dit toezichtgebied.

11.4 Archief- en informatiebeheer

Het betreft het generiek toezicht op archief- en informatiebeheer als medebewindtaak bij gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap.

VNG heeft een handreiking Horizontale verantwoording van de archiefwet 1995 ontwikkeld met gebruikmaking van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's).

Daarop aansluitend zijn op basis van een risico-analyse vier risico's gedetecteerd:

(1) geen werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden, (2) geen geordende en toegankelijke staat van de archiefbescheiden, (3) geen tijdige vernietiging of overbrenging van archiefbescheiden en (4) geen adequate beheer- en bewaaromgeving.

De informatie die kan worden gegenereerd aan de hand van de KPI's vormt voor de toezichthouder (Provincie) belangrijke toezichtinformatie.

In de huidige verordening is opgenomen dat gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het

waterschap systematische toezichtinformatie verstrekken conform het vigerende beleidskader archief. Als uiterste datum voor het jaarlijks aanleveren van gegevens is 15 juli in de verordening opgenomen. De (huidige) toezichtcriteria, behorend bij het toezichtgebied Archief en informatiebeheer, zijn in bijlage 1 opgenomen en geven aan wanneer sprake is van een goede, matige of slechte uitvoering van medebewindstaken op dit toezichtgebied.

In 2018 wordt op het toezichtgebied Archief- en informatiebeheer een risicoanalyse uitgevoerd om te bepalen of naast of in afwijking van de in IPO-verband vastgestelde risico's specifieke risico's aanwezig zijn. Wij zullen daarbij nadrukkelijk ook de vraag betrekken in hoeverre kwaliteitszorgsystemen en de wijze waarop de horizontale verantwoording is ingericht bij de individuele OTG'en mogelijkheden biedt om op maatwerkbasis de toezichtactiviteiten te beperken en de jaarlijkse aanlevering van informatie terug te brengen naar een lagere frequentie.

11.5 Monumenten

Het betreft het generiek toezicht op monumentenzorg als medebewindtaak bij gemeenten. Het toezicht op de uitvoering van de wettelijke taken door gemeenten op het gebied van monumenten lag tot de invoering van de Wrgt (2012) bij de Erfgoedinspectie. Vanaf de invoering van de Wrgt is de provincie toezichthouder op het gebied van monumenten. Op dit terrein is bij de invoering van de Wrgt bepaald (nota Uitgangspunten en randvoorwaarden, Provincie Limburg) dat het toezicht door de Provincie Limburg wordt uitgevoerd op basis van het piepsysteem, dus op basis van meldingen en signalen betreffende problemen. In lijn met de aanbevelingen van de ZRK wordt in 2018 een inventarisatie opgemaakt van de stand van zaken bij de gemeenten bij de uitvoering van de medebewindstaak op het gebied van monumenten. In aansluiting daarop vindt een risicoanalyse plaats en wordt bepaald op welke risicogebieden het generiek toezicht zich gaat richten en welke toezichtinformatie gemeenten moeten verstrekken en welke toezichtcriteria worden gehanteerd bij de beoordeling.

In de huidige verordening is geen artikel opgenomen over het verstrekken van systematische toezichtinformatie door gemeenten op het toezichtgebied monumenten.

11.6 Gemeentefinanciën

Met de invoering van de Wrgt worden geen wijzigingen aangebracht in de opzet en uitvoering van het specifiek toezicht op het gebied van financiën.

Specifiek toezicht vraagt vanwege de preventieve en repressieve aspecten van het toezicht om een andere benadering dan die gehanteerd wordt bij generiek toezicht. Dat komt niet alleen tot uiting in werkwijze en informatievoorziening maar ook in rapportage en besluitvorming over interventies.

Het ligt daarom in beginsel niet in de rede de werkwijze en rapportage bij dit specifiek toezicht te integreren in de werkwijze en rapportage die bij het generiek toezicht wordt gehanteerd. De rapportagecyclus die bij het generiek toezicht wordt gehanteerd doet - ook in tijd gezien - recht aan het 'toezicht op afstand' en leent zich daarmee niet voor het specifiek toezicht financiën waarbij de

rapportage aan moet sluiten bij de actuele stand van zaken en wijzigingen daarin. Daarop moet immers snel ingespeeld kunnen worden.

Dat neemt niet weg dat de informatie die in de rapportage van het specifieke financiële toezicht is opgenomen betrokken kan worden bij de beoordeling op de andere toezichtgebieden. Dit wordt nader vormgegeven in 2018.

11.7 Waterschap

Ook voor het Waterschap geldt bij de invoering van Wrgt dat specifiek toezicht door de provincie wordt gecontinueerd. Het toezicht op het waterschap als functioneel bestuur zit van oudsher bij de provincies omdat zij primair verantwoordelijk zijn voor de inrichting van het waterschapbestel. Waterschappen worden ingesteld door Provinciale Staten bij verordening (reglement) waarbij de provincie het beheersgebied begrenst en aangeeft wat de taken van het betreffende waterschap zijn. Het reglement bevat eveneens regels met betrekking tot de inrichting en samenstelling van het waterschapsbestuur.

Een bijzonder kenmerk van het toezicht op de waterschappen is dat het mede tot doel heeft de functionele bestuurslaag in te passen in het algemeen bestuur. Het toezicht op de waterschappen kent een drietal sporen: beleidstoezicht, financieel toezicht en institutioneel toezicht (het toezicht op de organisatie).

Voor de toezichtgebieden Bouwen, wonen en milieu en Archief- en informatiebeheer geldt het generiek toezicht ook het waterschap. Bij deze twee toezichtgebieden wordt in 2018 een risico-inventarisatie uitgevoerd om na te gaan of bij de uitvoering van de medebewindstaken op deze twee toezichtgebieden door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschap in Limburg specifieke risico's bestaan.

11.8 Gemeenschappelijke regelingen.

In de Wrgt is ook het Interbestuurlijk Toezicht door de provincies op gemeenschappelijke regelingen vastgelegd. Generiek toezicht bij de gemeenschappelijke regelingen betreft het toezichtgebied Archief- en informatiebeheer.

Het betreft in de Provincie Limburg (stand 2^e kwartaal 2017) 25 gemeenschappelijke regelingen. In aansluiting op de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer worden de gemeenschappelijke regelingen vanaf begin 2018 ook feitelijk bij het generiek toezicht betrokken en indien nodig wordt de verordening hierop aangepast.

12. Verantwoordelijkheid van het College van GS

Het College van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Interbestuurlijk Toezicht en is bevoegd te besluiten tot Indeplaatsstelling en besluiten van een OTG bij de Kroon voor te dragen voor schorsing of vernietiging.

Een van de leden van het College is coördinerend portefeuillehouder op het gebied van IBT. De onderscheiden IBT-gebieden zelf, zijn ondergebracht bij de portefeuillehouders van de betreffende beleidsvelden.

13. De organisaties waarbij Interbestuurlijk Toezicht wordt uitgeoefend

Interbestuurlijk toezicht vereist een soepel samenspel van de toezichthouder en de organisatie waarbij het toezicht wordt uitgeoefend. Dat betekent dat afstemming over inhoud en proces tussen beide 'partijen' van groot belang is om Interbestuurlijk Toezicht efficiënt en doelmatig te laten verlopen.

Bezien wordt of per regio een burgemeester als 'ambassadeur' kan worden aangezocht die collega-bestuurders mede kan stimuleren om ook vanuit bestuurlijk niveau de invulling van Interbestuurlijk Toezicht verder vorm te geven. Mogelijk is ook de VNG bereid hieraan een bijdrage en ondersteuning te leveren. Die mogelijkheden worden in 2018 onderzocht.

BIJLAGE 1

Overzicht van toezichtcriteria op basis waarvan de beoordeling van de toezichtinformatie door de toezichthouder plaats vindt.

Ruimtelijke ontwikkeling

Goed	Matig	Slecht
Bestemmingsplan en beheersverordening: 1. Voor het gehele grondgebied gelden actuele en aangepaste plannen/verordeningen; 2. Gelijktijdig met de jaarrekening is het jaarverslag uitvoering Wro-taken aan de raad aangeboden en gepubliceerd, dus voor 15 juli; Toezicht en handhaving 3. Voor 1 april is het jaarlijkse programma voor toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en gepubliceerd; 4. Gelijktijdig met de jaarrekening is het jaarverslag toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en	Bestemmingsplan en beheersverordening 1. Een substantieel deel van het grondgebied is niet bedekt met actuele, aangepaste plannen/verordeningen; 2. Er zijn geen actuele plannen, maar er zijn ook geen risico's en gevaren (veiligheid, volksgezondheid, natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie); 3. De gemeente heeft een operationeel programma om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen; 4. Het jaarverslag uitvoering Wro-taken is aan de raad aangeboden en gepubliceerd maar niet gelijktijdig met de jaarrekening, dus na 15 juli; Toezicht en handhaving 5. Het jaarlijkse programma toezicht en handhaving in het kader van de Wro is wel aan	Bestemmingsplan en beheersverordening 1. Een substantieel deel van het grondgebied is niet bedekt met actuele, aangepaste plannen/verordeningen; 2. Er zijn geen actuele plannen, maar er zijn wel reële risico's en gevaren (veiligheid/gezondheid, natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie); 3. De gemeente heeft geen operationeel programma om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen; 4. Verantwoordingsinformatie uitvoering Wro-taken is niet aan de raad aangeboden en gepubliceerd; Toezicht en handhaving 5. De gemeente heeft geen jaarlijks programma toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad

gepubliceerd, dus voor 15 juli.	de raad aangeboden en gepubliceerd, maar niet voor 1 april; 6. Het jaarverslag toezicht en handhaving in het kader van de Wro is wel aan de raad aangeboden en gepubliceerd, maar niet gelijktijdig met de jaarrekening, dus na 15 juli.	aangeboden en aan GS gestuurd; de gemeente heeft geen jaarverslag toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en gepubliceerd.
---------------------------------	---	--

Bouwen, wonen en milieu

Goed	Matig	Slecht
Beleid, probleem- /risicoanalyse 1. Actueel beleid (minimaal vergunningen- en handhavingsbeleid inclusief brandveiligheid, protocol bouwplantoetsing, bodembeleid) en probleem- en risicoanalyse (<4 jaar) is beschikbaar voor GS; 2. Beleid bevat doelen en prioriteiten, ambitieniveau is in lijn met capaciteit; 3. Beleid en probleem- en risicoanalyse besteedt aandacht aan de onderkende Wabo- risico's (asbest,	Concrete uitwerking: Beleid, probleem- /risicoanalyse 1. Beleid en/of probleem- en risicoanalyse is niet actueel (>4 jaar) of incompleet; 2. Beleid bevat geen doelen en/of prioriteiten, ambitieniveau is niet in lijn met capaciteit; 3. Beleid en/of probleem- en risicoanalyse besteedt geen of onvoldoende aandacht aan onderkende Wabo-en RO risico's, geen duidelijkheid over specifieke gemeentelijke risico's;	Concrete uitwerking: Beleid, probleem- /risicoanalyse 1. Gemeente heeft geen beleid en/of probleem- en risicoanalyse. Jaarprogramma 2. Gemeente heeft geen (vastgesteld) jaarprogramma of pas na 1 juli vastgesteld door B & W, beschikbaar voor GS en aangeboden aan de raad; 3. Gemeente heeft onvoldoende personele en financiële middelen om programma uit te voeren en stelt

verontreinigde grond, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, constructieve veiligheid, risicovolle inrichtingen en brandveiligheid en is duidelijk over wat de specifieke gemeentelijke risico's zijn; Jaarprogramma 4. Voor 1 april is het jaarlijkse uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door B&W en beschikbaar voor GS. Het programma wordt aangeboden aan de raad; 5. Jaarprogramma heeft duidelijke relatie met risico's, doelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma. Beschikbare middelen toereikend voor uitvoering; 6. In jaarprogramma zijn vwb vergunningverlening in ieder geval de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven; Jaarverslag 7. Samen met de jaarrekening voor 15 juli, is	Jaarprogramma 4. Programma is niet op 1 april maar wel voor 1 juli vastgesteld door B&W, beschikbaar voor GS en aangeboden aan de raad; 5. Jaarprogramma roept vragen op (Onduidelijk hoe het programma is afgestemd op de onderkende Wabo-risico's en Gemeente-specifieke risico's. Geen of onduidelijke relatie met beleidsdoelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma vwb risicovolle taken. Beschikbare middelen ontoereikend voor uitvoering programma); 6. Informatie over systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen ontbreekt of is onduidelijk; Jaarverslag 7. Het jaarverslag is niet samen met jaarrekening op 15 juli, maar wel voor 1 september aangeboden aan raad en beschikbaar voor GS; 8. Jaarverslag roept vragen	ambitieniveau niet bij; Jaarverslag 4. Gemeente heeft geen jaarverslag of pas na 1 september aangeboden aan raad en beschikbaar voor GS; 5. In het algemeen is er bij toezichtregime rood geen of onvoldoende verbetering nadat er onder toezichtregime oranje al veelvuldig ambtelijke en bestuurlijke contacten zijn geweest; 6. Zo mogelijk en wenselijk nog bestuurlijk overleg. Indien geen of onvoldoende effect: interventie volgens de bestuurlijke interventieladder (uiteindelijk bv via inschakelen van adviesbureau op kosten van de gemeente).
--	--	---

het jaarverslag vth-taken aangeboden aan raad en beschikbaar voor GS; 8. Jaarverslag bevat duidelijke conclusies over mate van uitvoering jaarprogramma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en of beleid, prioriteiten en/of programma bijgesteld dienen te worden.	op (Onduidelijk in hoeverre het programma is uitgevoerd. Onduidelijke of geen evaluatie in hoeverre activiteiten hebben bijgedragen aan het behalen van de beleidsdoelen. Niet duidelijk of risico's worden beheerst en of bijsturing nodig is van het programma, beleid en/of prioriteiten).	
--	---	--

Archief

Goed	Matig	Slecht
1. Er is een werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden; 2. Archiefbescheiden worden in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht; 3. Archiefbescheiden worden tijdig vernietigd of overgebracht/openbaar gemaakt; 4. Er is een duurzame	1. Er is geen werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden; 2. En/of archiefbescheiden worden niet in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht; 3. En/of Archiefbescheiden worden niet tijdig vernietigd of overgebracht/openba	1. Er is geen werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden; 2. En/of archiefbescheiden worden niet in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht; 3. En/of Archiefbescheiden worden niet tijdig vernietigd of overgebracht/openba

en adequate beheer- en bewaaromgeving.	ar gemaakt; 4. En/of er is geen duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving; Bovenstaande taakverwaarlozing op ten minste één van de toetsingscriteria leidt echter niet tot aantoonbare lage risico's en/of er is een adequaat verbeterplan.	ar gemaakt; 4. En/of er is geen duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving; Bovendien leidt taakverwaarlozing op ten minste één van de toetsingscriteria tot aantoonbare hoge risico's en/of er is geen adequaat verbeterplan.
--	---	---

Huisvesting statushouders

Goed	Matig	Slecht
Gemeente realiseert de halfjaarlijkse taakstelling.	Na afloop van de taakstelling periode is sprake van een naar verhouding kleine achterstand en de gemeente heeft al met de woningcorporatie en de regievoerder van het COA afspraken gemaakt om de achterstand binnen 12 weken in te lopen.	De gemeente haalt niet de halfjaarlijkse taakstelling, ook niet na de additionele periode van 12 weken, tijdens welke zij afspraken maakt met de woningcorporatie en de regievoerder van het COA.

Monumenten

Op het toezichtgebied Monumenten worden toezichtcriteria toegevoegd nadat de uitkomsten van de risico-inventarisatie (2018) bekend zijn.

Totaalrapportage 2016-2017 Interbestuurlijk Toezicht op basis van de Wrgt¹ (toezicht achteraf)

Deze rapportage geeft een beeld van de prestaties van de Limburgse gemeenten in 2016 en 2017, op basis van informatie door gemeenten geopenbaard via een openbare bron of aangeleverd aan de Provincie Limburg tot 12 december 2017. Legenda zie pagina 2.

	Toezichtdomein			
	Ruimtelijke Ordening (Wro) & Bouwen, wonen en milieu (Wabo) 2017 (t/m november) (=toets op 13 indicatoren)	Huisvesting Verblijfs-gerechtigden 1 ^{ste} helft 2017	Monumenten-zorg 2016	Archief- en Informatie-beheer 2016
Beek	100%			
Beesel	62% 38%			
Bergen	84% 16%			
Brunssum	38% 24% 38%			
Echt-Susteren	84% 8% 8%			
Eijsden-Margr	92% 8%			
Gennep	92% 8%			
Gulpen-Witterm	76% 24%			
Heerlen	76% 8% 16%			
Horst a/d Maas	46% 16% 38%			
Kerkrade	68% 32%			
Landgraaf	92% 8%			
Leudal	76% 24%			
Maasgouw	84% 8% 8%			
Maastricht	92% 8%			
Meerssen	54% 46%			
Mook en Midd	62% 38%			
Nederweert	84% 8% 8%			
Nuth	84% 16%			
Onderbanken	54% 46%			
Peel en Maas	60% 24% 16%			

¹ Wet revitalisering generiek toezicht (2012)

	Ruimtelijke Ordening & Bouwen, wonen en milieu (WABO) 2017 (t/m november)			Huisvesting Verblijfs- gerechtigden 1 ^{ste} helft 2017	Monumenten- zorg 2016	Archief- en Informatie- beheer 2016
Roerdalen	84%	8%	8%			
Roermond	100%					
Schinnen	68%		32%			
Simpelveld	68%		32%			
Sittard-Geleen	84%	8%	8%			
Stein	76%		24%			
Vaals	100%					
Valkenburg	68%	8%	24%			
Venlo	84%		16%			
Venray	84%	8	8%			
Voerendaal	76%		24%			
Weert	68%	16%	16%			

Legenda:

	Voldoet
	Voldoet deels
	Voldoet niet
	Informatie niet geleverd ²
	Informatie niet bekend ³

² De informatie die geleverd moet worden (inclusief bijbehorende data) is opgenomen in *Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg* (2014).

³ Voor Monumentenzorg geldt dat er in de verordening niks is opgenomen over informatie aanleveren (in lijn met de meldingsgerichte werkwijze in de periode 2012-2017).